

גליון תהמה • ערשות פרשת כי תבוא

לקראת שבת

עינונים וביורים בפרשת השבוע

ההבדל בין יראה ואמונה לדבקות

"דברי התיוכחות לפי האמת - ברכות"

בין "מודה אני" ל"מודים אתה לך"

באה דחוב בכורדים תלוי בירושה וישיבה

קובץ זה יוצא לאור

לעלילוי נשמה של האי גברא רבא, רודף צדקה וחסד
זוכה לפזר מכיספו להדפסת תורה כ"ק אדרמ"ר מלובא אוויטש ז"ע
הרב החסיד ר' מאיר בהר"ר שמחה יצחק ע"ה זיאינץ

ס. פאולו ברזיל

נלב"ע ביום ג' סיון ה'תשפ"א

תנצב"ה

• • •

ולזכות יבלחט"א בניו הני לומדי ותמכיו אוריה, רודפי צדקה וחסד,
ראשונים לכל דבר שבקדושה ה"ה האחים החשובים
הרב החסיד ר' ישראאל אפרים מנשה
והרב החסיד ר' יוסף משה
וכל בני משפחתם שיחיו

יהי רצון שיתברכו בכל מילוי דמייטב מנפש ועד בשר,
ובהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו, תמיד כל הימים

מכון אור החסידות

סניף אורך הקודש
ת.ד. 2033
כפר חב"ד 6084000
03-738-3734
Likras@likras.org

Head Office
1469 President St. #BSMT
Brooklyn, NY 11213
United States
(718) 534-8673

צוות העוריכה וההగהה: הרב לי יצחק ברוק, הרב משה גוראי,

הרב מנחם מענדל דזוקמן, הרב צבי הירש זלמןוב, הרב שלום חוריטונוב, הרב מנחם
טיטלבויים, הרב אברהם מון, הרב יצחק נב, הרב מנחם מענדל רייצט, הרב אליהו שוינקה

תוכן עניינים

מרקא אני דודש .....

עד חיים זהה – האם "עד" בכלל?

מדוע ביאור רשי' תיבת "עד" באופן שונה מכל התורה? / מהו הבדול בין יראה ואמונה לדבוקות? / ביאור דברי רשי' על "זלא נתן לכם ה' ללב לדעת גוי עד היום הזה"

(ע"פ לקט שיחות חידר עמ' 99 ואילך)

פנינים ○ ז עיונים וביאורים קצרים .....

רש' חלקו – האם חיב בכוכרים? (ע"פ לקט שיחות ח"ט עמ' 152 ואילך)

אייות – ספעית או יללות? (ע"פ לקט שיחות ח"ט עמ' 227 ואילך)

יינה של תורה .....

ה"ברכות" שבפסקת התובכה – נרל מעלת התשובה

"דברי התובכה לפי האמת אין רק ברכות" / מעלה התשובה שמצויה ניצוצות קדושה גם מ"ש לאיביך" / גודל מעלת עבודת הבעל תשובה על עבודת הצדיק / מעלה הבعل-תשובה להיוון "מבקש"

(ע"פ לקט שיחות ח"ט עמ' 235 ואילך)

פנינים ○ ז דוש ואגדה .....

מדוע ירידת הנשמה היא "לשון שחורה"? (ע"פ לקט שיחות ח"ט עמ' 357 ואילך)

בין "מודה אני" ל"מודים אנחנו לך" (ע"פ לקט שיחות ח"ל עמ' 54 ואילך)

הירושי סוגיות .....

בכא דחובכ ביכורים תלוי ביוושה ויישכה
ყירטס פלוגתת הש"ס גבי מצות שנאמרה בהן ביאה בלי ישיבה,
לכלכו' אין בינויהם פלוגתא בגין ביכורים; ויקשה בדיקוק לשון
הבריתא / חדש דיש פלוגתא אי ירושה ויישכה ההינו דיחיד או
דרבים / יוסיף בביאור הפלוגתא בואה בין הבריתא דספרלי למ"ד
שבש"ס

(ע"פ לקט שיחות ח"ל עמ' 55 ואילך)

דרבי החסידות .....

"יעדר ארצות" ודרך הבعش"

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת כי טובא, הננו מתכבדים להגשים לקהל שוחרי התורה ולומדי', את קוונטרס 'קראת שבת' (ג'ין תחתמה), והוא אוצר בולם בענייני הפרשה מתוך רבבות הידושים וביאורים שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליבוואויטש זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים כאפ"ן אמרתם, אף עובדו מחדש ונערכו ע"ז חבריו המערכתיים, ולפניהם בעת העיבור והושמט ריבוי השקות בפרטיו הענינים והרחבתם עם המקורות פפי שם מופיעים במקורם [ובפרט, במדור "חידושים סוגיות", שmorphisms כאן רק עקרוני הדבריים], ויש להיפך, אשר הביאורים נאמרו בקייזר ובאן הורחבו ונتابאו יותר ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמשמעות המושג קוצר דעת המערכתיים ותיכן שמצוין טמיות וכיו"ב, והם ע"ז אחירות המערכה בלבד, ושינויות מי יבין.

◇ ◇ ◇

ויה"ר שנזכה לקיום הייעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה'", ונזכה לשמעו תורה חדשה, תורה חדשה מأتיה תצא, מהירה בימינו ותיקף ומיד ממש.

ברכת שבתא טבא
מכון אור החסידות

לקראת שבת

שלו שלא נשאר מקום בלתי זרוע, ואח"כ הוא הולך לישן, זאת אומרת כי אינו דואג עוד בחשוב כי ריבורי הזרעה הוא כ"כ אשר ממ"נ באיזה מקומות יצמח, אבל ישנו בעה"ב אשר זורע לא הרבה כי חס על הזרע אבל אחרי זורעו הנה שם לבו להזרע, משכים בכוקר לראות הזרעה ואם ימצא זרעה שבתמי מכוסה בעפר, והפרש בין שני הבעלי בהםים מהAKERע במקום ההוא יכנס ויעדר והכל לטובת הזרע, הפרש בין שני הבעלי בהםים הוא כי להראשון יצמח רוב פסולת, והפירוט עצם אין ראויים לזרע כי כשיוציאו יצמח מהם תבואה כזאת אשר יהיה ריבוי מוץ, ולהשני הצמיחה כולה פירות, וגם הפירות טובים ראויים לזרעה שיצמח מזה פירות טובים, ואחרי גמר המשל הלך לו הבעש"ט לחדרו והם נשארו לחשוב במה שהסביר להם.

לאחר נכנסו להבעש"ט לחדרו טרם נסיעתם, ואמר להם הבעש"ט: "במתיבתא דארעה עדין מסופקים בדרכי, אמנם במתיבתא דרקייע בודאי מסכימים עם דרכי, יעוז הש"ית"ת אשר גם במתיבתא דארעה יכירו האמת", ונסעו לדרךם.

כעבור איזה שעות נסע הבעש"ט עם החבירא אחריהם והשיגום בדרך וסרו למלוון ושחו יחד כחץ מעת לעת והבעש"ט בקש למיסור אמיתת הדברים, והנה אח"כ שנים מהם נשארו לתלמידי הבעש"ט ואחד נסע חזורה.

תורה, משל וhireh

רבנו הוזקן אמר: כשהא"סבא" (הבעש"ט) הי' אומר משל – זו הייתה תורה, וכשהרבי [=המגיד מזריטש] הי' אומר 'תורה' – זו הייתה 'חידה'.

דבר זה שמע אדמו"ר האמצעי יחד עם הרה"ץ הר"א משטראשעליע. והרבה חשב בזו אדמו"ר האמצעי, כי כבד הי' לו להבין, כי: ידוע ההפרש בין משל לחידה שימושו הוא עניין דרשו' בעצמו הוא ג"כ עניין שכלי בסדר מסודר, אבל עניין החידה זו להשכל אבל עכ"פ המשל בעצמו הוא ג"כ עניין שכלי בסדר מסודר, וא"כ איך הוא כשהא"סבא" משל הואה תורה, תורה של המגיד אשר הי' ביאור על פסוקים בסדר עם מאמרי חז"ל הנחו חידה.

ונכנס לשאל [את אביו אדמו"ר הוזקן], ואמר לו ביאור ע"ז. וכמספר אדמו"ר האמצעי ל[אדמו"ר] הצע"צ מזה, אמר לו כי הביאור שאמר לו רביינו הוזקן ע"ז, כתבו שלשה חדשים. ספר השיחות פרץ"ו ע' 133 ואילך)

שיהות ומכבבם בעניינו עבדותה נב"ק אדמו"ר
מודחאי ז' מלויובאוויש זונקללה"ה נבג"מ ז"ע

המודר מופס
ליעיל שמת
הרחה ר' שלמה
קר' יעקב עלה
יאנג
נלבע כמי שריה התשפ"א
תגנ"ה

המודר מופס
ליעיל שמת
האריה והחשובה מורה
רוחמה חי חרבנה ז"ה
בת בילטהיין ר' דב
טיטריך
לאמת משבחה שיזו

"עד ד' ארחות" ודרך הבעש"ט

אמר להם הבעש"ט: "במהיבטה רארעה עדין מסופקים ברכבי, אמנים במתיבטה רבקיע בוראי מסכימים עם רוכבי, יעוז השית' אישר נם במתיבטה רארעה יכו האמת"

איש עם דרך ושיטה ותקיפות הרצון

פעם הייתה אסיפה של עד ארבע ארחות, והחליטו לשלוח שלוחים להבעש"ט שייחזור מדרכו ובאים לא ינדחו ר"ל, ושלחו ג' אנשים. בכואם להבעש"ט קבלם ודיבר עליהם בלימוד וכבר הי' לו או האחראיתם עם התלמידים, ושאלו מمنו איזה שאלות, והשיב להם. אחת השאלות הייתה עד הרפאות שנוטן אשר אם הוא מקבלת מעשיות הלא אסור ואם כך סגולות ג' כבר ידוע כי גם בסגולות הגمرا וספר יצירה איפסיק הילכתה בימי הגאנונים שלא להשתמש בהן, והשיב להם. כבר נוכחו לדעת כי יש להם עסק עם איש שאינו כמו שישערו כי הוא רק עוסק בסגולות, רק איש עם דרך ושיטה ותקיפות הרצון.

כמויות ואיכות

אחד אמרו להבעש"ט במא כחו גדול, הלא יש לו רק ששים תלמידים ולנו הרי יש בישיבות כמה אלפיים, ואחרי שהסביר להם על כל השאלות, הנה בדבר שאלת ריבוי ומיעוט השיב להם הבעש"ט במשל: יש שני סוגים בעלי בתים, בכלל בעה"ב יש לו שדה וגינה, וישנו אשר זורע כל הקרקע

ביאודים בפשטו של מקרא

עד היום זה – האם "עד" בכלל?

מדובר בAIR רשי' תיבת "עד" באופן שונה מכל התורה? מהו ההבדל בין יראה ואמונה לדביבות? / ביאור דברי רשי' על "לא נתן לכם ה' לב לרעת נ' עד היום זה"

א. בסוף פרשנתנו (כט, א-ה): "ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם, אתם ראתם את כל אשר עשה ה' לעיניכם בארץ מצרים, לפראעה ולכל עבדיו ולכל הארץ. המנות הגדולות אשר ראו עיניכם, האותות והמופתים הגדולים ההם. ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניכם לראות ואזנים לשמו, עד היום הזה. ואולך אתכם ארבעים שנה במדבר, לא בלו שלמותיכם מעליכם ונעלך לא בלילה מעל רגלה. لكم לא אכלתם ויין ושכר לא שתיתם, למען תדעו כי אני ה' אלקיכם".

ובפירוש רש"י: "ולא נתן ה' לכם לב לדעת – להכיר את חסדי הקדוש ברוך הוא ולידבוק בו. עד היום הזה – .. היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום". כמובן, עד עתה היה חסר לכם בהדיבוקות בקב"ה, ורק "היום הזה" התחדש "שאתם דבקים וחפצים במקום".

[וכפי רש"י מבאר מה התchiedש באותו "היום הזה":

"משמעותו, שהוא היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמו שכותב ייתנה אל הכהנים בני לוי, באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו: משה רבינו, אף אנו עמדנו בסיני וקיבנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום אחר: לא לכם נתנה לנו נתנה – ושם משה על הדבר, ועל זאת אמר 'היום הזה נהית לך וגוי', היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום".]

ב. ולכאורה קשה:

הביתו "עד היום זה" נמצא כמה פעמים בתורה [א] "על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה" (חולות כו, לג); [ב] "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה .. עד היום הזה"

(וישלח לב, לא; ג) "ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה" (ברכה לד, ז), ובכולם הפירוש הוא עד ועד בכלל, כלומר, שהוא כולל גם את "היום הזה" [כגון: איסור גיד הנשה קיים גם "היום הזה"] -

ומודע מפרש כאן רשיי, באופן שונה מהרגיל, שהכוונה היא עד ולא עד בכלל, כי "היום הזה" כבר השתנה המצב רק עד כה "לא נתן ה' לכם לב לדעת, להכיר את חסדי הקב"ה ולידך בו" - ואילו "היום הזה .. אתם דבקים וחפצים במקום?"?

ובאמת, גם בענינו גופא ממשיק רשיי ומביא פירוש שני, שלפיוathi שפיר שתיבוט "עד היום הזה" אין כמו בכל התורה - דבר אחר: ולא נתן ה' לכם לב לדעת, שאין אדם עומד על דעתו של רבו וחכמת משנתו עד ארבעים שנה, ולפיכך לא הקפיד עליהם המקומות "עד היום הזה, אבל מכאן ואילך יקפיד";

ויש לומר, שאחד התעמים שהוצע רשיי לפירוש נוסף, כי לפי פירוש זה "היום הזה" היה בתוקן וטום הארבעים שנה, ועוד אז לא היה להם לב לדעת, והרוווחנו שאכן "עד היום הזה" הינו עד ועד בכלל, וכמו בכל המקומות בתורה, כאמור.

אך שוב קשה בפירוש הראשון, למה לא פירוש רשיי גם כאן ש"היום הזה" הוא בכלל, ורק "מכאן ואילך" ניתן עם ישראל "לב לדעת וגו"? [ובפרט שרש"י מקדים ומדגיש על פירוש זה בכללו שرك "משמעותי", זאת אומרת, שלא מצא זה בדרכו אלא שמען מרבותיו כו.].

ג. אך הביאור בפשטות:

אין לפרש "עד היום הזה" עד ועד בכלל, הינו שוגם "היום הזה" לא הכירו את חסדי הקב"ה ולא דבקו בו, שהרי נאמר לעיל (ואהנן ד, ד) "וזאתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", ועל כרחך ש"היום הזה" בני ישראל כן דבקים בקב"ה, ושוב בהכרח לפרש ש"עד היום הזה" ולא עד בכלל.

אולם עדין צריך ביאור - כי הא גופא קשייא: מה McCain בכלל למד רשיי להזכיר כאן את הדביבות, "ולידך בו" ("ולא נתן ה' לכם לב לדעת, להכיר את חסדי הקדוש ברוך הוא ולידך בו") - וזה הכריח אותו לפреш את התיבות "עד היום הזה" באופן שונה מהרגיל, בಗלל שנאמר קודם לכן "וזאתם הדבקים בה' אלקיכם";

הרי בכתב מדויב בפשטות על עצם הכרות הנשים - ואם כן, די היה לרשיי לומר "להזכיר את חסדי הקב"ה", ולמה הוצרך להוסיפה "ולידך בו"?

ובאמת גם בתחילת לשון רשיי - "להכיר את חסדי הקב"ה" - יש לדדק: הרי "נס" ו"חסד" הם שני עניינים שונים, כי ישנו חסד שאינו בדרך נס, ולא כל נס הוא לשם חסד.

ד. והביאור בזה:

כאשר לומדים את הכתוב "ולא נתן ה' לכם לב לדעת" כפשוטו - לא מובן: כיצד אפשר

הלי' ביכורים פ"ב ה"י ואילך) - כמו שהוא אומר (פרשנו כו, י) "הבאתי את ראשית פרי הארץ אשר נתתה לי ה'" - דהיינו לאחרי ירושה וישראל כשייש לו חלק מבודר (בניו) בפועל מיד כשכננסו לארץ.

פירוש, לגבי "דושנה של יריחו"

שלא הייתה במצב חילוק (הינו הגורל, אך בגורל יחלק את הארץ) (פנחס כו, נה) כי מלכתחילה בעת הכיבוש היה זה חלק מבورو דבני יתרו, יש לחקור בדין ביצורים בה - מתי חל החוב. ולהמבוער לעיל אף לפלוגתאות היא בין הני שיטות. לשיטת פשוטה הש"ס ושאר המקורות דנקטי דחוב ביצורים הוא ורק לאחר י"ד שנה דיibus וחולקה י"ל דהוא הדין בדורנה של יריחו, כי לפניו אין ביצורים בשום דוכתא. אבל ע"פ משנתיל בשיטת הספרי, דחלות חוב ביצורים תלויה בבייאת הארץ, וה坦אי דירושה וישראל אינם אלא כדי שהיא זה ראשית פרי הארץ אשר נתתה לי ה', מסתבר לומר שבנידון זה שהיה חלקם מבورو כבר, נתחייב ביצורים לאלהר. ומעתה נמצא דברי משה ליתרו "והיה כי תחלק עמן גוי והטבנו לך" הינו שיתן לבניו "דושנה של יריחו" (עד שיבנה בית הבחירה), "והיה (בני יתרו) אוכלים אותו ארבע מאות שנה וארבעים

ויתר על כן י"ל דבר החדש, לשיטת הספרי אכן הייתה אפשרית לקיים בפועל מוצאות ביצורים "מיד" (בבואם לארץ) משם, בתחילת הכיבוש. דינה איתא בספרי (בחועלותך י, לב) בפירוש דברי משה ליתרו "והיה כי תחלק עמן גוי והטבנו לך" הינו שיתן לבניו "דושנה של יריחו" (עד שיבנה בית הבחירה), "והיה (בני יתרו) אוכלים אותו ארבע מאות שנה וארבעים

לקראת שבת

טו

לקראת שבת

מ"ד הוא משום דאיכא צריכותה לב' הכתובים, אלא לפי שמעיקרא אין עניין ב' כתובים שווה), והוא דנקט בלשונו גבי מלך "פרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישראל כו'", כי אכן "ירושה וישראל" המדוברת כאן נאמרה במלך לחוד ולא בביבורים, דחתם לאו הינו "ירושה וישראל" האמורה כאן אלא ירושת יישיבת היחיד.

אמנם עדין יש לדיק בלשון הספרי "אין והיה אלא מיד", דמשמע שהחייב הוא מיד אחר הביאה, ואילו לפהנ"ל הריoso'ס גם ירושת וישראל היחיד לא הייתה אלא לאחר שבע שכבשו, שמיד לאחריו זה (בתוך שבע שנים החילוק) – כל אחד מיד כשמכיר חלקו מתחייב, וא"כ אי"ז "מיד" בביאה.

ולכן נראה להרוחיק עוד, דהך חילוק דאמרין דשאני בביבורים משאר מצוות התלוויות בארץ שא"צ להמתין "עד שעשה שקנו כולה", לא רק לחלק בין יחיד לציבור יצא אלא שזהו חילוק בעצם גדרו של התנאי ד"ירושה וישראל". דהנה ברוב ככל המצוות התלוויות בארץ החיבור תלוי בכיבוש הארץ וחילוקה, הינו שגם הגורמים חולות החיבור (אי משום שעוד או חסר עדין בשלימות קדושת הארץ (עי' ערךין לב:) או לפי שהחברות תלוי בקנין כל הארץ; משא"כ גבי בביבורים, עצם חולות החיבור תלואה בביאה לארץ בלבד, וה坦אי ד"ירושתה וישראל בה" (איו גורם חולות החיבור אלא) הוא רק הסרת אריא דרביע עליה (עי' עירובין עח:). שבועות כב:), מפני שקיים מצוה זו בפועל איינו אפשרי אלא כשהשודה היא שלו וברשותו (יעי' רמב"ם

ומעתה נראה לומר דהיא היא כוונת הספרי כאן "אין והיה אלא מיד", רוצה לומר דחידש הכתוב דשאני מצות בכוורים (מכו"כ מצות התלוויות בארץ) שאין חיובה מתחילה בסיום י"ד שנה אלא כל יחיד נתחייב בה מיד משכbs חלקו ונתיישב בו.

[א"א שלכלאורה צ"ע, דהא בכוורים מבאים "בית ה"א" (משפטים כג. יט. תשלה, כו), הינו שאין נהוגים אלא בפנוי הבית (כוורים פ"ב מ"ג. רמב"ם בהלי' ביכורים פ"ב ה"א), ובספרי פרשנתנו (כו, ב) איתא "והלכת אל המקום אשר יבחר ה' – זה שילה ובית עולמים", הרי שرك מזמן שילה והותחל. מיהו, ראה דבריו דוד להט"ז ריש פרשנתנו, שאפשר לפרש דחויב בביבורים הוא גם קודם שילה "דיהיה היתר להביא גם לבמות מה שכחוב לפני זה – "המוסות הגדולות" גו', אלא נמשך מה שכחוב לאחריו וזה "ואולך אתם ארבעים שנה גו". וראה במפרשי רש"י עד"ז]:

לומר שלישראל לא היה לב לדעת את נסי הקב"ה, והרי מפורש בתורה שבני ישראל הוודו לקב"ה על הניסים ואף אמרו שיריה? ! [ועוד כדי כך, שננים מבני ישראל שלא יכולו לעשות הפסח – שהוא זכר לניסי יציאת מצרים – טענו "למה נגרע" (בהעלותך ט, ז)].

ולכן מדייק רשי' בלשונו ואומר שם שלא היה ("עד היום הזה") הוא "להזכיר את חפי הקב"ה ולידבק בו":

כאשר האדם רואה נס שיווץ מגדר הטבע – הרי זה מעורר אותו ביראה, תנוועה נפשית של התבבולות בפני הכה הуль-טבעי שהתגללה, שביכולתו לשבור את הטבע ולשנותו אותו כרצונו. כמו כן מעורר הדבר אמונה בכך שהקב"ה הוא כל-יכול. ואמנם זה מה שהיה בעת יציאת מצרים: כאשר בני ישראל ראו את הנסים המופלאים שביציאת מצרים גרים להם הדבר ליראה מה', ולא מונה בזו שהוא בלתי מוגבל ומיל'יאר לו מה תעשה – "זוייראו העם את ה' ויאמינו בה'" (בשלח יד, לא);

אולם מה שהיה חסר הוא תנוועה נפשית של קרבה, אהבה ודבריות, שהיתה צריכה להתעורר (לא כתוצאה של הנסים שהיו ביציאת מצרים עצמה, שפעלו בטבע בדרך תוקף ושבירה, אלא) כתוצאה מ"חסדי הקב"ה" שהיו בכל המשך התקופה, וככפי שמשמיש הפסוק "ואולך אתם ארבעים שנה גו' זוהיינו, מה שכתוב "ולא נתן לכם לב לדעת" לא קאי על אתם ארבעים שנה גו". וראה במפרשי רש"י עד"ז]:

אמנם גם חסדים אלה היו עניינים שלמעלה מהטבע (כמו ירידת המן שאין לה הסבר בטבע), אבל כאשר הנהגה נסית מסוימת נשחת זמן רב והאדם מתרגל בה, שוב אינו מרגישה כענן ניסי, אלא בדבר טבעי [וע"ד "הרגל נעשה טבע"]. וכן בנידון דין, כיוון שנמשך "ארבעים שנה", הרי מה שנרגש ונגלה לעיני כל הוא זה שהם "חסדי הקב"ה".

על כך אמר משה, ש"לא נתן ה' לכם לב לדעת" – "להזכיר את חסדי הקב"ה", אותן חסדים שהיו בדבר דבר יום בומו.

וחסרונו בזו, שהחסדים הללו לא הביאו את ישראל "לידבק בו". זה ההבדל בין נס שבאים ושוברים את הטבע לשעתו – בין חסדים שפועלים באופן תמיידי:

נס מעורר יראה ואמונה, כנ"ל, ואילו כאשר האדם רואה את חסדי ה' הרי זה מעורר קירוב גדול ביותר ועוד לדבוקות. אילו היו ישראל מכירם בחסדי ה', שתוכנם השפהה, קירוב ואהבה, היה הדבר צריך לחייבת תנועה נפשית של קרבה גדולה לקב"ה – "lidbeck bo", ועל כך אמר משה שהזה היה חסר "עד היום הזה" שבו השתנה המצב למעליותא.

אמנם, לפי המפורש בסוגין דלח"ד מ"ד הוא מלך ובכוורים שני כתובים הבאים כאחד, הינו שמשמעותו "ירושה וישראל" האמורה בשניהם אחת היא – הרי להdia דלא נשנה חיבור בביבורים משאר מצוות שחייבן לאחר ירושה וישראל, כגון מלך, וק"ל.

ומאחר דאשכחן דעתה הספרי דאולין בתר כיבוש וישראל יחיד, שוב י"ל דאיתיך תנא דס"ל דלא הוא שני כתובים הבאים כאחד יעלה בקנה אחד עם שיטת הספרי (אבל לא מצד שיטת הגمرا דסבירת ה')

אניות – ספינות או ילדות?

והשיך ה' מזרים באניות

באניות – בספינות שבוי

(כח. כת. ר' ר' ש')

לאוראה תמורה, הרי תיבת "אניות" נאמרה כבר לפני זה בתורה בפ' ויחי (טט, יג) "זהו לאחן אניות", ואין רשי' מפרשנה שם, וא"כ מדוע הוצרך רשי' לפרש כאן שהכוונה ל"ספינות"?

ויש לבאר בפשטות:

לפי פשטוטו לשון הכתוב תמורה, דמה נוגע לשיבת הקב"ה את ישראל למצרים ב"אניות" דזוקא ולא באמצעות אחרים. ומצד קושיא זו הימ' מקום לפירוש (עכ"פ בדוחק) ד"אניות" כאן הוא מלשון "תאני" ו"אני" (איכה ב, ה), לשון "צער ויללה" (רשי' שם).

ועל כן הוצרך רשי' לפרש ד"אניות" פירושה כפשותה – "ספינות". וכדי לתרץ את הקושיא הנ'ל, מוסף "שבבי", דבזה מובן שהdagdish הכתוב שישיב הקב"ה את ישראל "באניות" דזוקא כדי להגדיל את חומר הדבר, כי השבי' בספינות היא צער גדול יותר מאשר דרך היבשה. דבפסינה נמצאים תחת מרות השובים באופן חזק יותר מבבישה, כמוון בפשטות.

ירש חלקו – האם חייב בביבורים?

וה' יתבוא אל הארץ נ' ירושה וישבת בה מיד שלא תהיכו בביבורים עד שכשא תחוץ הארץ (כ, א. ר' ש')

הקשו המפרשים (שפ"ח, ועוד), הרי לעיל בפ' שלח פירוש רשי' "כל ביאות שבתורה.." כיון שפירט לך הכתוב באחת מהן שאינה אלא לאחר ירושה וישיבה – אף قولן כן" (שלחו טו, יח), וא"כ מאחר שכבר נאמר בתורה "כי תבוא אל הארץ", כבר יודעים אנו שהכוונה "לאחר ירושה וישיבה", ומדובר צריך הכתוב להוסיף בפירוש "ירושה וישבת בה"?

ויש לומר שתירץ רשי' שאלה זו בדיק לשונו שלא כתוב "מגיד שלא נתחיכבו כו" עד לאחר ירושה וישיבה" אלא "עד שכשאו את הארץ וחילוקה".

זהנה, יישוב וחולקת ארץ ישראל הסתיימו רך ארבע עשרה שנה אחורי הכנסיה לארץ (ראה רשי' מותות לב, כד. וועוד). ומובן שגם לפני סיום שנים אלו, היו חלקים מהארץ שנכבשו ונתחלקו.

וא"כ, אם ה' נאמר "כי תבוא את הארץ" בלבד, ה' אפשר לומר דאף שהכוונה "אחר ירושה וישיבה", מ"מ אין הכוונה לסיום יישוב וחולקת כל הארץ, אלא מיד שאדם בא אל הארץ", יירוש חלקו ויושב בה, הרי הוא חייב בביבורים.

וזהו מה שהזכיר הכתוב ואומר "ירושה וישבתה בה" ללמד ש"לא נתחיכבו בביבורים" עד ש"כשאו את הארץ וחלקה" כולה, ד"ירושה וישבתה בה" קאי על "הארץ" שנאמרה לפני זה, שהחייב בביבורים הוא רק אחרי שישרשו למגרי וישבו בכולה [ראה בארכוה בענין לקמן במדור "חידושים סוגיות"].

לקראת שבת

על עצם כיבוש הארץ וחילוקה, וזהו אין והיה אלא מיד – דחוותה הכיבוש כר' חל ומתהיל מיד בכואם לארץ ואסור לדוחות קיומו (ושוב יתחזר נמי מה שנכפל הظיוויכן אף שכבר נצטו בפ' מסע' לג, נב ואילך) "והו רשותם גו' וישבתם גור' והתנהלתם גור'". איברא גם פ' זה דוחק, כי לשון הספרי בדרשה שלאח"ז הוא "עשה מצוה האמורה בענין", עי"ש דמשמע ברור שכותוב זה עצמו אין ציווי (כ"א "ענין"), והמצווה היא (ר'ק) "האמורה בענין" בפסוקים שלאח"ז, דהיינו מצות בקרים.

ויזובן בהקדים הבריתא שבספרי ריש פרשנתנועה פ' דביבורים "והיה כי תבו בא הארץ", "אין והיה אלא מיד", ומשמע אל הארץ, וראה דההיא התנאי דירושה ירושה וישיבה. דהנה התנאי דירושה ויישיבה מצינו לפרש בב' דרכיהם, דמהדיל לפ' דהינו לאחר ירושה ושיבתם של כל ישראל, וכמ"ש רשי' בקידושין לעיל מהניה (לו). דהו אחורי י"ד שנה לכיבוש והילוק כל ישראל, אבל י"ל נמי לכל יחיד וכייד מיד כשבוכש (וקונה) חלקו מתהיבב במצווה זו.

וזאמנים בירושלמי רפ"ו דשביעית אכן מפורש דחיווב מצוות התלויות בארץ הוי לאחר שבע שכשו ושבע שחילקו, "עד שעיה שקנו כולה", ולא אמרין ד"ראשון שעיה קונה ומתחייב" (וכן מפורש בבריתא שבירושלמי חלה פ"ב ה"א. ערלה פ"א ה"ב. סותה פ"ז ה"ג. וראה תוספה מנחות ספ"ו. קידושין מ, ב וכברשי' שם ד"ה גודל). אמנם בבריתא דבושאין בבללי, ועד"ז בבריתא דספר שם, איתא ר'ק "לאחר ירושה וישיבה" (בלשון הכתוב "ירושה וישבת"), ועדין מקום לחקר אי הינו דרבים או דיחיד.

ולכודא היה אפשר לתרץ באופן אחר, דאליכא דדרשת הספרי כתוב זה ד"והיה כי תבו גו" אינו כלל הקדמה למצות בביבורים דלהלן, אלא ציווי בפ"ע

המוציא לאור
ליעילו שמת
רב שמואל בר נחמן
שמאלי דוד לאו ע"ה
ויטשק
נפטר כ"ט החנינ'ב

המוציא לאור
ר' יוחנן ליב ביד
מדרכי אברהם ישע'י
עה נרוץ
מכיר כ"ק אדריכר יי"ע
לבב' יי' נסן התשנ'ב
תגנבה

בְּיאָוֹרִים בְּעֵני הַפְּרָשָׁה עַל דַּדְךָ הַהֲסִידָה

בְּהָא דְחִיּוֹב בְּכִכּוֹרִים תָּלוּ כִּירֹשָׁה וִישִׁיבָה

יקרים פלונחת הש"ס נבי מצוות שנאמרה בהן כיאה כל' ישיבה, ולכן אין כינוים פלונתא ברין בכוכרים;
וקשה ברוק לשון הבריתא / יחרש דריש פלונתא איירושה וישיבה היינו ריחיך או דרכים / יוסוף בכיאור
הפלונתא בהוה כי הבריתא דספרי למ"ד שבש"ס

המ"ד דגם "ביאה" לחוד לאחר ירושה
וישיבה ממשמע, דילפין ליה בبنין אב
ממיוני מלך, ד"הויל ונאמנו ביאות
בתורה סתום ופרט לך הכתוב באחד מהן
[גב' מינוי מלך (פרשת שופטים יז, יד), רש"י]
לאחר ירושה וישיבה [דכתיב התם "כי"
תבא אל הארץ גוי וירושתה וישבת בה גוי"]
- אף כל לאחר ירושה וישיבה", ובמקרה
בגמ' דהמ"ד דפליג עלייה הוא לפ"ש מלך
ובכוכרים שני כתובים הבאים כאחד, וכל
שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין"
דמדהדר כתבה רחמנא שוב מוכח דלא
ילפין לכל התורה מן הראשון, דאיilo
ילפין מיניה היה לכתוב לשток בשני
ראה רשי" קידושין כד. פסחים מ. סנהדרין סז:
ועוד), ומ"מ מ"ד הראשון ס"ל דהכא שאני
דאיכא צרכותא למיכתבה בשני מקומות
(ע"י"ש סברות הצרכותא), ושוב לא הויכלל

בקידושין לו. ואילך איפליגו תנאי
במצוות שחוויכן לאחר בית ישראל
לאארץ, דלחד מ"ד מקום שנאמר בו
"ביאה" לחוד חיווכו מיד בכניסתם לאארץ,
ודוקא במקום דכתיב נמי "מושב" [כגון
כ"י תבאו אל ארץ מושבותיכם" בפרשת
נסכים (שלח טו, ב)] אין החיוב אלא לאחר
ירושה [כיבוש] וישיבה [חלוקת הנחלות
 לישראל], אבל לאידך מ"ד אף היכא
דנאמרה "ביאה" לחוד היינו לאחר ירושה
וישיבה. והנה מבואר התם להריא דגבי
בכוכרים (ורייש פרשנתנו) ליכא פלוגתא, דהא
כתיב בה ישיבה נמי, "כ"י תבאו אל הארץ
גוי וירושתה וישבת בה גוי". אבל באמת
אפס"ל דגם בכוכרים תהיה פלוגתא רבת
בינייהו, ממש"ת.

דהגה, בבריתא התם מבואר טעם

ה"ברכות" שברשות התוכחה – גודל מעלה התשובה

"דברי התוכחות לפי האמת אינם רק ברכות" / מעלה הרשותה שמצויה ניצוצות קרחשה נם מ"ש לאיביך"
/ נודל מעלה עבותה הבעלת תשובה על עבותה הצידק / מעלה הבעלת תשובה להיו"ט "מבקש"

דברי התוכחות לפי האמת אינם רק ברכות"

אודות דברי התוכחה שבפרשתנו ובפרשת בחוקותי, נאמר בסה"ק (לקוטי תורה בחוקותי
כח, וראה גם בש"ז עה"ת פרשנה. לקוטי שיחות ח"ז עט' 233 ואילך. ועו) כי "אף שלפי הנרא
דברי התוכחות האלו הם קלות, אבל לפי האמת אינם רק ברכות", והיינו שכשומפרשים
את פרשת התוכחה על פי פנימיות התורה, נמצא שככל ה"קלות" הן ברכות נפלאות, אשר
לGEDOLAH מעתן אין יכולות להתגלות כפי שהן - כברכות גלויות, אלא מתלבשות ומסתרות
במעטה של קללות.

והנה, סיום פרשת התוכחה, להיו"ט גמר וחותם כל הפרשה, מבטא את התוכחה והיפך
הטוב הגדולים ביותר: "זהשיך ה' מצרים בנאות, בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד
לראותה, והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה" (כח, סח), ויש לבאר כיצד
על פי פנימיות העניינים יש כאן רמז על הברכה הגודלה ביותר.

מעלה התשובה שמצויה ניצוצות קרחשה נם מ"ש לאיביך"

מטרת כל התוכחות היא להביא את בני ישראל לשוב אל הש"ית, וכמפורט בכתוב
(נזבים ל, א-ב) "זהה" כי יבואו עלייך כל הדברים האלה הברכה והקללה .. והשבות אל לבך
. .. ושבת עד ה' אלקיך", ויש לומר דבר סוקון "זהשיך ה' מצרים גוי" נרמזות תלית כל
התוכחות שהוא שוסף כל סוף יגיעו ישראל למעלה התשובה - "זהשיך ה' מצרים".

והנה, להגיע לעניין התשובה, מעלה וברכה גדולה היא. שהרי על ידי עבודה התשובה מישגים מה שאפלו צדיק אינו יכול להשג בעבודתו. וכמאמր ז"ל (וימא פ, ב) "גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כוכיות", דיש למוד מדבריהם, אשר לא זו בלבד שהרשע עשהצדיק אלא יתירה מזו – "גדולה תשובה", שמעלתה גדלה גם על מעלה עובודת הצדיקים.

וביאור מעלה התשובה על עובודת הצדיקים יובן על פי המבואר בסה"ק (ראה תנא פ"ז-ח), פל"ז, בדברים הגשמיים שבועלם יש בהם "ニצוצות" של קדושה ש"נפלר" שם ומתיינים לغالותם, ועל ידי שהאדם משתמש בדברים הגשמיים לשם שמיים ולקיים המצוות, "עליה" הוא את הניצוצות מגלוות למקרים ורשם.

וזו היא תכלית ירידת נשמת האדם לעולם הזה לגוף גשמי, וזה עיקר שליחותו ועובדתו בעולם – לברר הניצוצות מדברים הגשמיים על ידי שימוש בהם בהתאם לרצון הש"ת. והנה, بما דברים אמרים שאפשר לברר הניצוצות ולהעלות – בניצוצות שנפלו ונמצאים בדברים המותרים, שכאשר משתמש בהם האדם לעובות ה', מעלה הוא ממש את הניצוצות, אך אותן ניצוצות שנפלו בדברים האסורים כערלה וכלאי הכרם, אין לאדם אפשרות להגיע אליהם ולהעלותם ממש, וגם אין זה מתפקידו להתחסן עמם, וזהו הטעם שנקראים בשם "אסורים" – כי הניצוצות שביהם הם קשוריהם ואסורים" בידי הקלייפות, ואין להם אפשרות לצאת משם "עד עת קץ שיבולע המות לנצח".

והנה (ראה דורך מצוותך ע"מ קצא, א. ובכלות שיחות ח"ז ע' 187 ואילך. וש"ג), אותן ניצוצות דקדושה שנפלו בעמקי הקליפות ודברים האסורים, גבוהים הם לאין ערוך מניצוצות שנפלו בדברים המותרים, דיזוע הכלל (ראה שעריו אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ב ואילך, פ"ב ואילך) ש"כל הגבוח יותר נופל למטה יותר", ומשכך הרוי אותן ניצוצות שנפלו בדברים האסורים, שרשים גבוהים הוא למאוד, שכן נפלו הם למקום הנמור והשפלה ביותר – לדברים האסורים שאי אפשר להעלותם לקדושה.

וזו מעלה יתירה וגדולה שבעובדת הבuali' תשובה, שכאשר שב החוטא בתשובה גדולה "שהיא תשובה מהאהבה עמוקה דלא באהבה רבה וחשיקה ונפש שוקקה לדבקה בו ית'" (תנא פ"ז), אזי גם הזרונות הנפכים לו לזכויות (ראה בתניא שם הטעם לה), ואזי גם העבירות שעשה באמצעות דברים האסורים להפיכם לקדושה, אותן ניצוצות גבוהים ונעלים שנפלו למקום שפל זה, הם נגאלים ושבים למקרים.

ונמצא שהצדיק יכול להגיע בעבודתו ורק לניצוצות שבדברים המותרים, שהם ניצוצות נמכרים יותר, ואילו בעל תשובה כשב בתשובה "מאהבה רבה", מעלה גם את הניצוצות הנעלים ביותר שנפלו בדברים האסורים.

וזהו מה שמרומו בהמשך הכתוב, שמעלת "והשיך ה' מצרים" – עניין התשובה – היא "וחתמכרתם שם לאובייך" – ד"מocos ומשכן הקליפות נקרא שם" כלומר עמוק מאד למטה" (לקוטי תורה אמר ד"ה "אני לדודי" (לב, ג), והקליפות הם "אובייך" של האדם, וגדלה מעלה עובודת התשובה שעל ידה אפשר להעלות את הניצוצות גם מתוך עמקי הקליפות –

בין "МОודה אני" ל"מודים אנחנו לך"

תוכנית של מצות בכוריהם הוא היהודי של מביא הבכורים להקב"ה על הטבות שנעו עמו. והנה, בוגר למצוות הבאת ביכוריהם מצינו שתידיעות, אם חיובה התחילה רק לאחר מכן וחלוקת הארץ, או מיד בבאום לארץ (ראה במקור הדברים שקו"ט בה, וש"ג). ויש לבאר שתי דיעות אלו בעבורת האדם לكونו, שהן על דרכן שני אופני הودאה להקב"ה ושינויים בכל יום ויום:

א. ההודאה מיד כشنעור האדם משנתו, שאומר מודה אני לפני כו' שהחotta בי נשmini כו'. ההודאה זו לא באה ע"י התבוננות ומסקנה שכילת בגודל הטובה שנעשתה עמו בהחotta נשmini, שהרי זה עתה נתעורר מר משנתו, ואינו שיר עדין לה התבוננות, אלא היא תוצאה מהאמונה הפושטה הנוטעה לב ישראל, שבאמונתו זה מפני שהקב"ה מחזיר לו נשmini.

ב. ההודאה בעת התפלה – בתחילת התפלה – "הוו לה קראו בשם", ואח"כ כמה פעמים במשך התפלה, וכן בתפלה העמידה – "מודים אנחנו לך", עד לסיום התפלה – הפסוק "איך צדיקים יודו לשمر גו". הודאה זו באה עלי ידי התבוננות שכילת, ככל ענייני התעורות בעת התפלה הבאים על ידי התבוננות, שהרי תפלה חייב אדם לה התבונן "ויחשוב מרומות האל ית' ובשלות האדם" (או"ח צ"ח ס"א וברמ"א), שכתוכזה מההתבוננות הרוי הוא בא להודות לה.

וזהו החילוק בין שתי הדיעות הנ"ל בחזיב בכוריהם מן התורה:

דיעת אחת ס"ל שההודאה בכוריהם היא מיד בכינסת ישראל לארץ, כמו ההודאה ד"מודה אני" שאומרים "מיד כשןעור משנתו"; מאח"כ הדיעה השניה ס"ל שההודאה בכוריהם היא דока לאחרי גמר היכbos והחילוק של כל הארץ, שאז ההודאה לה' על נתינת הארץ היא בפירות שום בתכליות השבח, כמו ההודאה בהמשך ובסיום התפלה, לאחר כל ענייני התבוננות, שאז ההודאה לה' היא מתוך הכרה עמוקה בחסדי ית'.

מדוע ירידת הנשמה היא "לשון שמחה"?

והי כיhabaal הארץ אשר ה' אלקע עזון לך נחה
וירשתה וישכתבה
(פ, א)

יש לבאר כתוב זה בעבודת האדם לكونו: "כי תבוא אל הארץ" קאי על ירידת הנשמה לארץ הזו הגשמי, שהוא ירידת גודלה מאיגרא רמה לבירא עמייקתא. ועל זה נאמר "זהו" ואמור רוז"ל של מקום שנאמר והי אינו אלא שמחה (ב"ד פ"ב, ג). ולכאורה יפלא, הרי ירידת גודלה וזה לשון שמחה? ומברא הכתוב "אשר ה' אנותן לך" – שביהא זו אל הארץ היא מה"ה אלקי". ובמיילא ברור שזיהו תכלית הטוב ולא ירידת אמתית.

ואם יטען הטוען, הרי, שלא כמו קודם ירידת העולם הזה, בעולם הזה המוכרת הנשמה להתחשב עם עניini עולם הזה, וא"כ זו ירידת, הנה על זה ממש הכתוב "ה' אנותן לך", שכן ישראל תנוטים תחת שיליט ה"ארץ" אלא העולים "נינן" להם עלי ע"י ה', ובמיילא כל ענייני העולם אינם יכולים לבבל, כי ישראל שליטים עליהם. ואדרבה, "לשון שמחה" יש כאן, כי ביכולת האדם להעתלות ע"י ירידתו לעולם הזה.

אמנם, עדין אפשר לאדם לטעון איך שיר כאן "לשון שמחה", הרי טוב אמיתי הוא רק כאשר האדם מתייגע ועובד על זה, ואני רק בבחינת 'מקבל', וכאן שהקב"ה "נותן" ומשליט את ישראל על העולם הרוי האדם הוא "מקבל" בלבד? וכן ממש הכתוב "ירושתת", שכן כאן "נתינה" מהקב"ה בלבד אלא "ירושה", שבירושה, היורש הוא במקום המוריש ממש" (תנא רב"ב), ובמיילא אינו בבחינת "מקבל" בלבד, אלא הוא "חלק" מהמנותן והמוריש.

אלא מכיוון שהאדם אינו מרגיש את זה שהוא "חלק אלוקה", לכן ממש הכתוב "ושיבת בה" ש"אין ישיבה אלא עכבה" (מגילה כא, א), והיינו, של הנשמה להעתך ולעבד עם ענייני עולם הזה, לברים ולהעלותם. ובמיילא גם מצד הרגשת האדם אינו רק "מקבל" מאחר שהוא זה שעבד ומתקעב בהעלאת ענייני עולם הזה, ובמיילא גם מצד הרgestו "אין והי אל לא שמחה".

לקראת שבת

יא

לקראת שבת

וכן הוא גם בעבודת הש"ית, אשר עבדות הצדיקים נמשלת היא לעבודת ה"בן", כי בעבודתם והתקשרותם להש"ית היא בטבע نفسها, דכמו שהבן אינו צריך להתייגע ולעמל ב כדי להריגש קשור ושicityות לאביו, אלאطبعו מתולדתו הוא "לימשך אחר אביו באביה רבה ובעובדת תמה לעשות רצונו בשמחה", הנה כך ממש הוא גם אצל הצדיקים שמתבצע בראיהם הוא "כמו טبع בנפשם למשך בהתלהבות אהבה רבה .. לעשות נחת רוח לאביהם שבשמי".

אך מאידך, חסרון יש בעובדה זו, אשר עבדותם של הצדיקים אינה כל כך על ידי השתדרותם ועמלם, אלא בעיקר ע"י כך שמלמעלה מגלים בהם את הקשר להש"ית, ולכך מטבחם הם נמשכים לקדושה וחפצים לעבד את הבורא כדבאי.

אבל בעבודת הבعل תשובה, נמשלת היא לעבודת העבד, כי במצבו הקודם הי' רוחק מאר הקדושה, ונמצא במצב בלתי רצוי, זהה שעתה הוא שב בתשובה ועובד את הש"ית, אין זה מפני שכח הוא רצונו בטבעו, אלא שועלם ומתייגע היפך טبعו ורצוונו, לעזוב את הרע ולהתקרב לאור הקדושה.

זו מעלה גדולה ויתירה בעבודת העבד ובעובדת הבעל תשובה, אשר עבד את הש"ית בכוח עצמו, שלא ניכר אצלו הקשר לקב"ה, והוא "מצד עצמו, התקשר את עצמו, נתן את עצמוו אליו לעבדו בכל לב ונפש עד מסירת נפש בפועל ממש".

והוא אשר "מברך" הכתוב: "וְהַתִּמְכַרֵּת שָׁמְפֵלִיא גּוֹדֶל מִלְתַּבְּעֵל תְּשׁוּבָה שְׁעוּבָדִים עֲבֹדָתָם כְּעֲבָדִים" – "עֲבָדִים", שמשמעותו גודל מעלה הבעל, ולבדו ית' אף שנמשכים לצד הרוחק מהקדושה, ומעלה זאת מפרש ומדגיש רשי": "אתם מבקשים להיות נמנרים" – שעובדה זו היא באופן שהעבד אינו ממש מצד עצמו לקדושה, אלא הוא מעורר את עצמו – "מבקש" ומוסר את עצמו בכספי להימכר לעבודתו ית' לעובדת עבד.

לקראת שבת

"שם לאויביך".

נדל מעלה עבודת הבעל תשובה על עבודת הצדיק

האמור לעיל, מבאר הוא את מעלו של בעל תשובה ביחס לתוכצתה בעבודתו, שפעולתו בעולם היא נעלית יותר, בכך שמצוות לגמול גם את הניצוצות הנעלים ביותר שנפלו לדברים האסורים ולעמקי הקליפות.

אך עדין יש לבאר את מעלה בעבודת הבעל תשובה עצמה, אשר עצם דרך בעבודתו הייא נעלית יותר מעבודת הצדיק,-DDOKKA משום שהגיע ממקום נמוך ודברים האסורים, הרי עתה בעבורו את הש"ית הנה לא רק שגואל ניצוצות נעלים יותר, אלא שגם בעבודתו הייא בדרך נעלית יותר מעבודת הצדיקים.

ומעלה זו יש למוד מדברי רש"י – "יינה של תורה" (ראה לוח היום יום כת שבט) בפירושו על הכתוב, אשר מרמז את גודל הפלאת בעבודתו של בעל תשובה. ואלו הם דברי רש"י: "וְהַתִּמְכַרֵּת שָׁמְלָאֵךְ לְעָבָדים וְלַשְּׁפָחוֹת – אתם מבקשים להיות נמנרים" (במקורו הדרורים נתבאר גם הרומו בהמשך דברי רש"י. עי"ש).

מעלה הבעל-תשובה להיותו "מבקש"

"וְהַתִּמְכַרֵּת שָׁמְלָאֵךְ לְעָבָדים וְלַשְּׁפָחוֹת – אתם מבקשים להיות נמנרים" – העובדים את הש"ית נחלקים הם לשניים – ונמשלים ל"בניים" ול"עבדים" (ראה בעניין זה באריכות נפלאה בספר המארמים טرس"ז אמר ד"ה "ומקנה רב" עמי' שח ואילך):
דבן העובד את אביו, הנה "יש בהבן בטבעו אהבה אל אביו .. ונמשך אחריו .. דמה שהוא רצון האב הוא גם כן רצון הבן, ומה שהוא נגד רצון האב, הרי זה גם כן נגד רצון הבן.

לעומת זאת העבד בשירותו את אדוניו, הרי "עיקר עניין העבדות אינו רק בבחינת עול, והיינו שאינו רוצה כלל בעובדה, וכל בעבודתו הוא בבחינת על גдол שמוTel עליון מאית האדון, לעבד כל בעודה קשה וככירה ביותר, אף שמאן נגדacho ורצוונו".

והנה, אף שגדלה מעלה הבן שרוצה בעבודת האב, שכן hei "אין זה עליון לטורה ולמשא כלל, אלא אדרבא יעבד ויעשה בנחת ובשמחה", מ"מ מובן שמעלת בעבודת העבד גדולה יותר, שהרי הבן עושה רצון אביו מלחמת טבעו, אך העבד מצד עצמו אינו חפץ כלל בעובדה, ומכל מקום הנה "יקבל העבד לעובדה זו מצד עול האדון, אף על פי שהבעל כrhoו הוא", והעבד מתמסר מאוד לעבודתו, והרי הוא מוכן "לשאת העול והמשא והטורה הגדול בעובדה קשה", העיקר למלאות רצון אדוניו, אף שהוא עצמו אינו מבין במעלת ויוקר בעובדה זו.